

порушення академічної доброчесності можуть мати серйозні наслідки для їхніх кар'єрних перспектив. До навчальних планів підготовки майбутніх фахівців доцільно включити дисципліну, в якій розкриваються принципи академічної доброчесності – права, обов'язки та відповідальність усіх учасників освітнього процесу. Однією з форм роз'яснення є розробка буклетів для студентів «Правила академічної доброчесності», які забезпечать неперервний процес укорінення у свідомості студентів поданої інформації. Як приклад світового досвіду академічної доброчесності в університетах Сполучених Штатів важливим інструментом її дотримання є так звані Кодекси честі, які містять не лише перелік етичних норм, яких має дотримуватись академічна спільнота, але й санкції за порушення цих норм та механізми впливу на тих учасників освітнього процесу, які вдаються до різних форм нечесної поведінки.

Важливим чинником дотримання правил академічної доброчесності є висока мотивація студентів до навчання, безпосередньо пов'язана з їх майбутнім працевлаштуванням, отриманням грантів на навчання, можливістю самостійно формувати індивідуальний план свого навчального процесу. Нині академічна доброчесність в Україні стає трендом, адже її недотримання знижує репутацію ЗВО, «здешевлює» дипломи в очах роботодавців та й узагалі – руйнує авторитет української освіти у світі.

Отже, порушені питання потребують від усіх учасників освітнього процесу узгоджених дій, спрямованих на формування світогляду майбутніх фахівців, що базуються на принципах академічної доброчесності.

О. П. Чебанова

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЦІННОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Питання академічної доброчесності є дуже актуальним для України. Останніми роками українська наукова та освітня спільнота все більше звертається до питань академічної доброчесності та впровадження міжнародних академічних стандартів.

За останні два-три роки тема академічної доброчесності в Україні встигла пройти шлях від повної новизни до певного визнання освітньою і науковою спільнотою. Про останнє свідчать як конкретні дії університетів щодо прийняття кодексів академічної етики й передплати на «антиплагіатні» комп'ютерні системи, так і прописування змісту, складових академічної доброчесності, видів її порушення й варіантів відповідних санкцій.

Вища школа – це своєрідна модель суспільства. На час навчання у ЗВО припадає період становлення і формування цінностей, установок і моделі поведінки, що визначатимуть місце молоді людини у дорослому житті. Тому утвердження принципів академічної культури та доброчесності в навчальних закладах служить передумовою розбудови сильної громадянської культури в суспільстві в цілому. Культивування у молоді поваги до свободи та гідності людини, її індивідуальності, до інтелектуальної власності та авторських прав є важливою гуманітарною складовою здійснення успішних реформ в українському суспільстві.

Три практичні напрями, зміни в яких можуть забезпечити підвищення якості освітньої діяльності в університетах України:

1) культивування академічної культури і доброчесності шляхом впровадження в дію інституту Кодексу честі, яким мають бути обумовлені правила поведінки і роботи студентів, викладачів та інших працівників університету;

2) збільшення кількості вибірових дисциплін у навчальних планах. Вільний вибір студента робить його не тільки вмотивованим до навчання, підвищує відповідальність за власний вибір, але й виявляє ступінь важливості запропонованої викладачем дисципліни і формує рейтингову оцінку діяльності викладача. А це потужний стимул для самовдосконалення останнього;

3) використання творчого потенціалу студентів і залучення їх до підготовки навчальних матеріалів, що використовуються в аудиторії. Молоді люди, що зростають у світі сучасних технологій, так звані digital natives, можуть знаходити і обробляти інформацію іноді швидше й краще, ніж представники старшого покоління. Визнання цього факту, довіра до творчих здібностей молоді людини, активна співпраця зі студентом, ставлення до нього як до партнера у процесі пошуку знань можуть забезпечити успішну академічну діяльність.

Сформована сьогодні ситуація у сфері вищої освіти в Україні є предметом численних дискусій і викликає неоднозначну оцінку як експертів, так і простих громадян. При цьому головний фокус уваги зосереджується на інституційних змінах у галузі вищої школи, а соціокультурним змінам до останнього часу приділялося недостатньо уваги, хоча багато дослідників стверджують, що ефективне реформування вищої освіти неможливе без урахування соціокультурних факторів і трансформації академічної культури.